

scris de
IOAN SLAVICI

MOARA CU NOROC

REGIS

Editura REGIS

www.edituraregis.ro

Tel./Fax: 021-222.26.16; 0744.75.65.86

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
SLAVICI, IOAN

Moara cu noroc / Ioan Slavici. - București: Regis, 2014
ISBN 978-973-8373-79-2

821.135.1-31

I

– Omul să fie mulțumit cu sărăcia sa, căci, dacă e vorba, nu bogăția, ci liniștea colibei tale te face fericit. Dar voi să faceți după cum vă trage inima, și Dumnezeu să vă ajute și să vă acopără cu aripa bunăților sale. Eu sunt acum bătrână și, fiindcă am avut și am atât de multe bucurii în viață, nu înțeleg nemulțumirile celor tineri și mă tem ca nu cumva, căutând acum la bătrânețe un noroc nou, să pierd pe acela de care am avut parte până în ziua de astăzi și să dau la sfârșitul vieții mele de amărăciunea pe care nu o cunosc decât din frică. Voi știți, voi faceți; de mine să nu ascultați. Mi-e greu să-mi părăsesc coliba în care mi-am petrecut viața și mi-am crescut copiii și mă cuprinde un fel de spaimă când mă gândesc să rămân singură într-însa: de aceea, poate că mai ales de aceea, Ana îmi părea prea Tânără, prea așezată, oarecum prea blandă la fire, și îmi vine să râd când mi-o închipuesc cărciumăriță.

— Vorba scurtă, răsunse Ghiță, să rămânem aici, să cărpesc și mai departe cizmele oamenilor care umblă toată săptămâna în opinci ori desculți, iară dacă dumineca e noroi își duc cizmele în mână până la biserică, și să ne punem pe prispa casei la soare, privind eu la Ana, Ana la mine, amândoi la copilaș, iară d-ta la tustrei. Iacă liniștea colibei.

— Nu zic, grăi soacra așezată. Eu zic numai ce zic eu, vă spun numai aşa, gândurile mele, iară voi faceți după gândul vostru și știți prea bine că, dacă vă duceți la moară, nici vorbă nu poate fi ca să rămân aici ori să mă duc în altă parte: dacă vă hotărăți să mergeți, mă duc și eu cu voi și mă duc cu toată inima, cu tot sufletul, cu toată dragostea mamei care încearcă norocul copilului ieșit în lume. Dar nu cereți ca eu să hotărăsc pentru voi.

— Atunci să nu mai pierdem vorba degeaba: mă duc să vorbesc cu arândașul și la St. Gheorghe cărciuma de la Moara cu noroc e a noastră.

— În ceas bun să fie zis, grăi bătrână, și gând bun să ne dea Dumnezeu în tot ceasul!

II

De la Ineu drumul de țară o ia printre păduri și peste țarini lăsând la dreapta și la stânga satele așezate prin colțurile văilor. Timp de un ceas și jumătate drumul e bun; vine apoi un pripor, pe care îl urci, și după ce ai coborât iar în vale trebuie să faci popas, să adapi calul ori vita din jug și să le mai lași timp de răsuflare, fiindcă drumul a fost greu, iară mai departe locurile sunt rele.

Aici, în vale, e Moara cu noroc.

Ori din care parte ar veni, drumețul se bucură când o zărește din culmea dealului pleșuv, căci, venind despre locurile rele, ea îl vestește că a scăpat norocos, iară mergând spre ele, la moară poate să găsească ori să aștepte alți drumeți ca să nu plece singur mai departe.

Și fiindcă aici se opresc toți drumeții, încetul cu încetul s-a făcut bătătură înaintea morii, și oarecum pe nesimțite moara a încetat a mai măcina și s-a prefăcut în cărciumă și loc de adăpost pentru tot drumețul obosit și mai ales pentru acela pe care noaptea-l apucă pe drum. În cele din urmă, arândașul a zidit cărciuma la un loc mai potrivit, departe de câteva sute de pași de la râuleț, iară moara a rămas părăsită, cu lopețile rupte și cu acoperământul ciuruit de vremurile ce trecuseră peste dânsul.

Cinci cruci stau înaintea morii, două de piatră și trei altele cioplite din lemn de stejar, împodobite

Dar binecuvântat era locul acesta mai ales de când veniseră cărciumarul cel nou cu nevasta lui Tânără și cu soacra-sa cea bătrână, căci ei nu îl primeau pe drumeț ca pe un străin venit din lume, ci ca pe un prieten așteptat de multă vreme la casa lor. Abia trecuseră dar câteva luni după St. Gheorghe și drumeții mai umblați nu mai ziceau că o să facă popas la Moara cu noroc, ci că se vor opri la Ghiță, și toată lumea știa cine e Ghiță și unde e Ghiță, iar acolo, în vale, între pripor și locurile cele rele, nu mai era Moara cu noroc, ci cărciuma lui Ghiță.

Iară pentru Ghiță cărciuma era cu noroc.

Patru zile pe săptămână, de marți seara până sâmbătă, era mereu plină, și toți se opreau la cărciuma lui Ghiță, și toți luau câte ceva, și toți plăteau cinstiț.

Sâmbătă de cu seara locul se deserta și Ghiță, ajungând să mai răsuflă, se punea cu Ana și cu bătrâna să numere banii, și atunci el privea la Ana, Ana privea la el, amândoi priveau la cei doi copilași, căci doi erau acum, iar bătrâna privea la căteșipatră și se simțea întinerită, căci avea un ginere harnic, o fată norocoasă, doi nepoți sprinteni, iară sporul era dat de la Dumnezeu, dintr-un câștig făcut cu bine.

Duminecă dimineața Ghiță punea calul la teleagă și bătrâna se ducea la biserică, fiindcă

bătrânul, fie iertat, fusese cojocar și cântăret de strană, și aşa, mergând la biserică, ea se ducea parcă să-l vadă pe el.

Când bătrâna pleca la biserică, toate trebuiau să fie puse bine la cale, căci altfel ea o dată cu capul nu ar fi plecat, încă sâmbătă după amiazăzi sluga trebuia să rânească grajdul, curtea și locul dinaintea cărciumei, în vreme ce bătrâna și Ana găteau cărciuma pentru ziua de duminecă. Duminecă în zori bătrâna premenea copiii, se gătea de sărbătoare, mai dedea o raită prin împrejur, ca să vadă dacă în adevăr toate sunt bine, apoi se urca în teleagă.

Ana și Ghiță îi sărutau mâna, ea mai săruta o dată copilașii, apoi zicea: «Gând bun să ne dea Dumnezeu!», își făcea cruce și dedea semne de plecare. Dar ea pleca totdeauna cu inima grea, căci trebuia să plece singură și să-i lase pe dânsii singuri la pustietatea aceea de cărciumă.

Dacă aruncai privirea împrejur, la dreapta și la stângă, vedeaui drumul de țară șerpuind spre culme, iară la vale, de-a lungul râulețului, cât străbate ochiul, până la câmpia nesfârșită, afară de cățiva arini ce stăteau grămadă din jos de podul de piatră, nu zăreai decât iarba și mărăcini.

La deal valea se strâmtează din ce în ce mai mult; dar aici vederile sunt multe și deosebite: de-a lungul râulețului se întind două șiruri de sălcii și de răchite, care se îndeasă mereu, până ce se pierd în crângul din fundul văii; pe culmea dealului de la stânga, despre Ineu, se ivește pe ici, pe colo marginea

unei păduri de stejar, iară pe dealul de la dreapta stau răzlețe rămășițele încă nestârpite ale unei alte păduri, cioate, rădăcini ieșite din pământ și, tocmai sus la culme, un trunchi înalt, pe jumătate ars, cu crengile uscate, loc de popas pentru corbii ce se lasă croncăind de la deal înspre câmpie; fundul văii, în sfârșit, se întunecă și, din dosul crângului depărtatiese turnul țuguiat al bisericii din Fundureni, învelit cu tinichea, dară pierdut oarecum în umbra dealurilor acoperite cu păduri posomorâte, ce se ridică și se grămadesc unul peste altul, până la muntele Bihorului, de pe ale cărui culmi troienite se răsfrâng razele soarelui de dimineață.

Rămâind singur cu Ana și cu copiii, Ghiță privește împrejurul său, se bucură de frumusețea locului și inima îi râde când Ana cea înțeleaptă și aşezată deodată își pierde cumpătul și se aruncă răsfățată asupra lui,

căci Ana era Tânără și frumoasă, Ana era fragedă și subțirică. Ana era sprintenă și mlădioasă, iară el, înalt și spătos, o purta ca pe o pană subțirică.

Numai câteodată, când în timp de noapte vântul zgâția moara părăsită, locul îi părea lui Ghiță străin și pustiicios și atunci el pipăie prin întuneric ca să vadă dacă Ana, care dormea ca un copil îmbăiat lângă dânsul, nu cumva s-a descoperit prin somn și s-o acopere iar.

III

Cât țin luncile, ele sunt pline de turme de porci, iară unde sunt multe turme trebuie să fie și mulți păstori. Dar și porcarii sunt oameni, ba, între mulți, sunt oameni de tot felul, și de rând, și de mâna a doua, ba chiar și oameni de frunte.

O turmă nu poate să fie prea mare, și aşa, unde sunt mii și mii de porci, trebuie să fie sute de turme, și fiecare turmă are câte un păstor și fiecare păstor e ajutat de către doi-trei băieți, boitarii, adeseori și mai mulți, dacă turma e mare. E dar pe lunci un întreg neam de porcarii, oameni care s-au trezit în pădure la turma de grăsunii, ai căror părini, buni și străbuni tot păstori au fost, oameni care au obiceiurile lor și limba lor păstorească, pe care numai ei o înțeleg.

Și fiindcă nu-i neguțători e fără de pagubă, iară păstorii sunt oameni săraci, trebuie să fie cineva care să răspundă de paguba care se face în turmă: acest cineva este «sămădăul», porcar și el, dar om cu stare,